

JURYRAPPORT NVK-SCRIPTIEPRIJS 2008

Uitgereikt 19 juni 2008 (tijdens het NVK-congres)

Het is een goede traditie dat de Nederlandse Vereniging voor Kriminologie – de NVK - jaarlijks een prijs uitreikt voor de beste universitaire afstudeerscriptie op het terrein van de criminologie. De afgelopen maanden heeft een jury – bestaande uit Jan Terpstra, Wim Huisman, en Paul Nieuwbeerta – zich op verzoek van de NVK gebogen over de vraag welke scriptie van het afgelopen jaar deze prestigieuze prijs toe te kennen.

Voordat we bekend maken welke scriptie de NVK-scriptieprijs 2008 heeft gewonnen willen we een aantal zaken verhelderen.

Procedure

De jury heeft eind april aan 9 universiteiten¹, waar de mogelijkheid is af te studeren in de criminologie, verzocht om maximaal 2 scripties op te sturen waarvan zij dachten dat die de NVK-scriptie prijs verdienden. Het moest gaan om doctoraal- of masterscripties behorend tot het terrein van de criminologie, die tussen 1 maart 2007 en 1 maart 2008 afgerond en beoordeeld waren.

Ingezonden scripties

De jury heeft 9 scripties ontvangen ter beoordeling (zie Bijlage A). De jury was bijzonder verheugd over de kwaliteit van de afstudeerscripties. We zien dat de groei van de opleidingen criminologie van de afgelopen jaren duidelijk zijn vruchten afwerpt. De groei leidt tot meer studenten, en meer studenten zorgt ervoor dat er ook meer goede studenten zijn die uitstekende scripties schrijven.

Wat ons in het bijzonder opviel:

Alle scripties zijn zeer gedegen werk: zowel inhoudelijk als methodologisch.

- Vele van de scripties hadden zeer originele onderwerpen en onderzoeksvragen.
- Sommige scripties zijn coproducties en/of duidelijk in een onderzoeksgroep tot stand gekomen, terwijl andere scripties vooral vruchten zijn van individueel werk.
- Sommige scripties waren geschreven aan buitenlandse universiteiten. Dit laat zien dat de Nederlandse opleidingen internationale aansluiting hebben.
- De scripties waren goed en helder geschreven – een aantal zelfs in Engels. En: sommige scripties waren zelfs heel erg mooi geschreven!

Criteria

De jury heeft de negen scripties beoordeeld op basis van vier criteria, waarvan we meenden dat de beste scriptie op het gebied van de criminologie daaraan zou moeten voldoen: (a) een vernieuwende en originele vraagstelling, (b) theoretische inbedding en diepgang, (c) methodologisch adequaat uitgevoerd en gerapporteerd, en (d) een goede leesbaarheid en schrijfstijl. Op basis van deze criteria hebben we de scripties beoordeeld en geprobeerd te rangordenen.

Dat viel niet mee. Allereerst was dit lastig omdat de scripties sterk uiteenlopen qua onderwerpen en opzet (het blijft toch een beetje appels met peren vergelijken). Het rangordenen was vooral moeilijk omdat alle scripties van zeer goede kwaliteit zijn. Wat ons opviel was dat diverse scripties voortkomen uit maatschappelijke

¹ EUR, RU, RUG, UL, UM, UT, UvA, UU en VU.

geëngageerdheid. Maar het viel ook op dat het onderzoek toch met een Nederlandse nuchterheid is uitgevoerd, waardoor de scripties behalve maatschappelijk of beleidsmatig ook wetenschappelijk zeer interessant zijn met een duidelijke empirische oriëntatie.

Shortlist

De jury heeft toch unaniem een short list vastgesteld van drie scriptie die ons inziens een eervolle vermelding verdienen. De twee die de NVK-scriptieprijs helaas niet krijgen, maar die we wel extra lof willen toekennen, zijn:

- *“Het is hier toch geen Amerika? Reconstructie van de criminele carrière van een Nederlandse gangsta”* Deze scriptie is geschreven door Robby Roks aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. En:
- *“Bejaarde Boeven. Bejaarde gedetineerden in Nederland en hun detentiebeleving”* geschreven door Andries Zoutendijk aan de Universiteit Utrecht.

Deze twee studies onderscheiden zich door een originele vraagstelling, hebben betrekking op een opvallende groepering (namelijk de Crips in Nederland en bejaarde boeven), zijn gebaseerd op vooral kwalitatief onderzoek (door observaties en interviews) en zijn beide prettig geschreven.

NVK-scriptieprijs

Dan komen we bij de winnaar van de NVK-scriptie prijs 2008. De NVK-scriptieprijs bestaat dit jaar uit vier delen: Allereerst – en het belangrijkste -: eeuwige roem. Ten tweede een jaarlang NVK-lidmaatschap. Ten derde: een jaarabonnement op het Tijdschrift voor Criminologie; en ten vierde: een mooi boek en een geldprijs van 250 euro.

Winnaar

De jury is van mening dat één scriptie in het bijzonder de NVK-scriptieprijs 2008 verdient.² De titel van de winnende scriptie is *“Gacaca courts in post-conflict Rwanda. The Quest for reconciliation and justice”*. Deze scriptie is tot stand gekomen aan de Vrije Universiteit van Amsterdam en geschreven door Hester Bosman.

De winnende scriptie gaat over Gacaca, een traditionele vorm van conflictoplossing die in Rwanda op brede schaal wordt gebruikt om genocide-zaken af te handelen. De scriptie heeft als belangrijkste vraag of gacaca volgens de betrokkenen geschikt is om verzoening en gerechtigheid te bereiken. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt met de mate waarin het International Criminal Tribunal for Rwanda volgens betrokkenen dezelfde doelen bereikt. Dit is een originele vraag: er is nog weinig bekend over de effecten van vormen van conflictoplossing na grootschalige schending van mensenrechten.

Theoretisch is de scriptie ook zeer goed ingebed: inzichten uit de kritische criminologie, de rechtsantropologie en het internationaal recht zijn gebruikt om de centrale begrippen verzoening en gerechtigheid te operationaliseren. Mooi aan de scriptie is verder hoe de empirische bevindingen zijn gekoppeld aan de theoretische

² Wim Huisman was begeleider vanuit de VU van deze scriptie. Hij is echter niet betrokken geweest bij de selectie van de scripties aan de VU. Verder heeft hij zich om belangenconflicten te voorkomen bij de keuze van de winnaar uit de shortlist van 3 beste scripties teruggetrokken uit de jury.

opvattingen over verzoening en gerechtigheid. Onthullend is de conclusie dat aan de ene kant alle betrokkenen en experts positief zijn over gacaca en het lijkt te leiden tot een gevoel van gerechtigheid, maar dat tegelijkertijd aan de andere kant de gacaca nauwelijks bijdraagt aan verzoening.

Bewonderenswaardig is dat Hester Bosman geheel zelfstandig veldonderzoek in Rwanda heeft uitgevoerd waarin gacaca-sessies zijn geobserveerd en ruim zestig interviews zijn gehouden met daders en slachtoffers van de genocide en experts op het terrein van gacaca. Dit moet een ingrijpende en verwarrende ervaring geweest zijn, zoals ook wel blijkt uit een email die Hester vanuit Rwanda stuurde naar een collega in Nederland, waarin zij schrijft – en ik citeer:

“Ik kan niet zo makkelijk uitleggen wat mijn ervaringen hier in Rwanda zijn. Ik ben ten eerste heel dankbaar voor de ervaring. Naar verloop van tijd raak je wel meer gewend aan de verschrikkelijke dingen die je te horen krijgt, maar het blijft aan de andere kant heel naar. Maar ik denk ook dat ik nooit echt kan beseffen hoe erg het is geweest. Soms ben ik heel erg onder de indruk van hoe mensen ermee omgaan. Dan vertellen ze je wat er gebeurd is en dan hoe ze nu weer kunnen omgaan met de mensen die hen dat aangedaan hebben en hun familieleden hebben vermoord. God speelt daar ook een belangrijke rol in. Ik ben dan onder de indruk, maar kan het persoonlijk niet begrijpen. Als mijn ouders, broers, partner en familie vermoord was, en ik zelf gemarteld en verkracht, zou ik niet weten waar ik toe in staat zou zijn. De daders vergeven denk ik niet en in God geloven ook niet meer. Maar zoals ik zei, ik kan dingen natuurlijk nooit echt begrijpen en voorstellen.”

Haar onderzoek naar genocide en de rol van conflictbemiddeling door Gacaca-sessies heeft Hester niet alleen belangrijke ervaringen opgeleverd. Het heeft ook geresulteerd in een prachtige masterscriptie. Bijzonder graag feliciteert de jury dan ook Hester Bosman als winnaar van de NVK-scriptieprijs 2008.

19 juni 2008

De jury van de NVK-scriptieprijs 2008
Paul Nieuwbeerta (vz.)
Jan Terpstra
Wim Huisman

Bijlage A. De ingediende scripties

Albers, Wendy (2007). *Steering in the eyewitness identification procedure*. UL. Begeleider: Andrea Donker.

Besemer, Syske (2008). *The relationship between the quantity of non-parental child care, family factors and children's aggression*. VU. Begeleiders: Manuel Eisner (Cambridge University), Catrien Bijleveld (VU).

Bosman, Hester (2007). *Gacaca courts in post-conflict Rwanda. The Quest for reconciliation and justice*. VU. Begeleider: Wim Huisman.

Corsèel-Tamerus, Mirjam (2007). *Megazaken. Misdaadverslaggeving. Een gevaar voor de rechtstaat?* UU. Begeleider: Dirk Korf.

Hout, Lonneke van (2008). *Schone Schijn. De signalering van mensenhandel in de vergunde prostitutiesector*. EUR. Begeleider: Henk van de Bunt.

Niekerk, Sander van (2007). *The Legal and psychological implications of U.S. treatment of detainees in the war on terror*. UM. Begeleider: Alette Smeulers.

Nugteren, Nienke (2007). *Internationale politiesamenwerking*. UL. Begeleider: Johan de Wijkerslooth.

Roks, R (2007). *Het is hier toch geen Amerika? Reconstructie van de criminele carrière van een Nederlandse gangsta*. EUR. Begeleiding: Richard Staring.

Zoutendijk, Andries (2007). *Bejaarde Boeven. Bejaarde gedetineerden in Nederland en hun detentiebeleving*. UU. Begeleider: Dirk Korf.